

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Bohuslava Hnízdila a Mgr. Jana Passera v právní věci stěžovatele **G. A. L.,** zastoupeného JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou se sídlem v Praze 2, U Kanálky 3, za účasti **Ministerstva vnitra,** se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2007, č. j. 64 Az 127/2005 – 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2007, č. j. 64 Az 127/2005 – 18, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 31. 8. 2005, č. j. OAM-568/LE-05-07-2005, jímž byla zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve své vlasti pronásledován z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť těmto důvodům pro udělení azylu nelze podřadit snahu stěžovatele legalizovat svůj pobyt v České republice, kam přicestoval proto, že v zemi svého původu měl špatné ekonomické podmínky, stejně jako jeho rodinní příslušníci. Skutečnost, že jeho otec byl v roce 2003 zabit a že se proto obával zabití i on, nebyla nijak potvrzena.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, jejíž důvod spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Ochrana zájmů stěžovatele, vzhledem k jeho neznalosti českého práva, vyžadovala ustanovení zástupce a v tomto směru proto krajský soud pochybil a porušil jeho právo na spravedlivý proces i právo na právní pomoc v řízení před soudem podle čl. 37 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod. V důsledku toho se stěžovatel v rámci soudního řízení nemohl relevantně vyjádřit ke svým tvrzeným důkazům a k důkazům ministerstva. Krajský soud nepřihlédl ani ke skutečnosti, že stěžovatel nebyl orgány státu jako cizinec neznalý právních předpisů poučen o možnosti úpravy pobytu cizinců v České republice, jakožto o právu požádat o azyl, když důvody, pro které o azyl požádal, zjevně existovaly již předtím. Byly to důvody politické spočívající v tom, že jeho otec byl zabit povstalci z Pobřeží Slonoviny a vzhledem k neurovnaným politickým poměrům orgány země původu stěžovatele nebyly schopny zajistit potřebnou ochranu ani jemu, ani jeho rodině přesto, že jim též hrozilo nebezpečí smrti. Povstalci totiž pak pokračují v rodové linii zabitého otce a zabíjejí i další rodinné příslušníky. Orgány země původu stěžovatele však vraždu jeho otce nepotrestaly a ani rodině nezajistily žádnou právní ani faktickou ochranu. Za této situace stěžovatel poskytl veškeré finanční prostředky svým sestrám a odcestoval do exilu, neboť chtěl studovat a pracovat v bezpečí. V Senegalu již nikdo z jeho rodiny nežije. Krajský soud si však nevyžádal žádné bližší informace ani důkazy ke zjištění politické a právní situace v zemi původu stěžovatele, a proto porušil § 12 zákona o azylu. Krajský soud nezkoumal ani otázku, proč nemohl být poskytnut tzv. humanitární azyl, právě s ohledem na situaci rodiny stěžovatele a okolnosti, že se v České republice zdržuje delší dobu a uzavřel sňatek s českou státní občankou. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. V průběhu správního řízení stěžovatel sdělil, že nechce v Senegalu dále setrvat, neboť tam nemá rodinu, střechu nad hlavou, nesehnal by práci a už vůbec nemůže uvažovat o tom, že by tam založil rodinu. S povstalci z Pobřeží Slonoviny, kteří zabili v roce 2003 jeho otce, se nikdy nesetkal a neměl s nimi nikdy žádné problémy. Legalizace pobytu nezakládá nárok na mezinárodní ochranu formou azylu. Právní úpravu pobytu cizinců na území České republiky obsahuje zákon č. 326/1999 Sb., jehož institutů měl stěžovatel možnost využít. Z výše uvedených důvodů ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Námitka stěžovatele, že krajský soud porušil jeho právo na spravedlivý proces a právo na právní pomoc v řízení před soudem podle čl. 37 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod tím, že mu neustanovil zástupce pro řízení o žalobě, je nedůvodná.

Podle § 35 odst. 8 věta první před středníkem s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že nutným předpokladem pro to, aby soud účastníkovi ustanovil zástupce, je zejména příslušný návrh a dále splnění dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci však stěžovatel v řízení před krajským soudem návrh na ustanovení zástupce nepodal, a proto krajský soud nepochybil, když se otázkou ustanovení zástupce stěžovateli pro řízení o žalobě vůbec nezabýval.

Rovněž další námitka, že krajský soud nepřihlédl ke skutečnosti, že stěžovatel nebyl orgány státu jako cizinec neznalý právních předpisů poučen o možnosti úpravy pobytu cizinců v České republice, jakožto o právu požádat o azyl, je podle Nejvyššího správního soudu také nedůvodná. Protože pro řízení ve správním soudnictví platí přísná dispoziční zásada, může soud ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. správní rozhodnutí přezkoumat pouze v mezích žalobních bodů, tedy pouze z hlediska důvodů a tvrzení žalobce, v čem napadené správní rozhodnutí odporuje zákonu. Tímto rozsahem tvrzených nezákonností napadeného rozhodnutí je soud vázán a nemůže je přezkoumávat nad rámec stanovený žalobou. Vzhledem ke skutečnosti, že stěžovatel v podané žalobě nenamítal, že nebyl orgány státu jako cizinec neznalý právních předpisů poučen o možnosti úpravy pobytu cizinců v České republice, jakožto o právu požádat o azyl, nemohl krajský soud v souladu s uvedenou dispoziční zásadou k tomuto přihlížet. V této souvislosti je nutno poukázat i na to, že stěžovatel přicestoval do České republiky letecky dne 24. 8. 2005 a téhož dne poté, co byl zadržen Policií České republiky a bylo mu uděleno správní vyhoštění, projevil úmysl požádat o udělení azylu. Během pohovoru uvedl, že do České republiky přicestoval za účelem požádat zde o udělení azylu. Z těchto skutečností je zřejmé, že stěžovatel si byl vědom svého práva požádat o udělení azylu v České republice, kterého i následně neprodleně využil.

Stěžovatel dále namítal, že krajský soud si nevyžádal žádné bližší informace ani důkazy ke zjištění politické a právní situace v zemi jeho původu, čímž porušil § 12 zákona o azylu. Tato námitka není také důvodná. Stěžovatel ve správním řízení neuvedl žádné skutečnost svědčící o tom, že by v zemi původu mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Proto se ministerstvo nemuselo ve svém rozhodnutí zabývat politickou situací v Senegalu a nebylo ani povinno shromažďovat informace o podmínkách v zemi původu stěžovatele. Jak již Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval (viz. rozsudek ze dne 20. 11. 2003, sp. zn. 2 Azs 27/2003, uveřejněno pod č. 181/2004 Sb. NSS a rozsudek ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 22/2003), správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu jen tehdy, jestliže žadatel alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) citovaného zákona zamítne. Povinnost zjistit skutečný stav věci podle ustanovení § 32 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl. Ze žádného ustanovení zákona nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Skutečnost, že žádost stěžovatele o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná znamená, že neproběhlo dokazování ke zjištění existence důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Ministerstvo si za této situace pro rozhodnutí opatřilo dostatek podkladů, když vycházelo z tvrzení stěžovatele uváděných v žádosti o udělení azylu a v pohovoru k důvodům uvedeným v žádosti. S obsahem protokolu o pohovoru stěžovatel vyjádřil souhlas a nežádal jeho doplnění ani změny. Takto zjištěný skutkový stav pak nelze, zejména s ohledem na skutečnosti uvedené stěžovatelem

ve správním řízení, považovat za nedostačující pro rozhodnutí ve věci. Vzhledem k výše uvedenému a dále k tomu, že stěžovatel provedení žádných dalších důkazů v řízení před krajským soudem nenavrhoval, neměl krajský soud v řízení o žalobě povinnost vyžadovat bližší informace a provádět důkazy ke zjištění politické a právní situace v zemi původu stěžovatele.

Pokud jde o poslední stížní bod týkající se aplikace ustanovení § 14 zákona o azylu, podle kterého lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, nepovažuje jej Nejvyšší správní soud stejně jako předchozí za důvodný.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12, § 13 a § 14 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona.

Pokud jsou splněny podmínky stanovené v § 16 odst. 1 zákona o azylu pro zamítnutí žádosti, není zákonný důvod zkoumat případnou existencí důvodů pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, jak na to poukazuje stěžovatel v kasační stížnosti, protože udělení azylu podle citovaného ustanovení je za takové situace vyloučeno. Z uvedeného vyplývá, že nebylo-li rozhodováno o neudělení azylu podle § 12 zákona o azylu, nemohlo být ani posuzováno, zda by bylo možno udělit azyl podle § 14 zákona o azylu. Proto není opodstatněné, vytýká-li stěžovatel krajskému soudu, že nezkoumal otázku, nejsou-li v jeho případě splněny podmínky pro udělení azylu podle citovaného ustanovení.

Ze všech důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud nerozhodl, protože by to bylo nadbytečné, když samo podání kasační stížnosti má podle § 32 odst. 5 zákona o azylu odkladný účinek.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. října 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu